

AILI KALMUS MEENUTAB HUVIKOOLI AASTAID: "SEE OLI VÄGA ILUS AEG!"

31. juuli 2024

Kohtume ühel kevadisel, peaaegu varasuvisel, päikselisel päeval noortekeskuses. Ta kingib mulle isekootud erkkollased villased sokid ning tänab, et kutsusin teda vestlusele. Ta näeb välja nii ilus ja hoolitsetud, et tunnen end esialgu oma *mom-bun*-i ja plätudega ebamugavalt, aga temaga vesteldes kaob see. Kuigi ta esialgu küsib minult, et mis ma teada tahan, ei peagi ma midagi küsima, sest ta nagu oleks ette teadnud küsimusi ja räägibki kõigest lodusalt juba enne, kui ma alles küsimust peas koostan. Me pole varem kohtunud, kuid ta silmavaade ja ladus jutt tunduvad mulle tuttavana. Kas tõesti lähevad ka vaid hingelt sugulased ühiste aegade ühte nägu ja tegu? Olles teda mõnda aega kuulanud, jagan oma mõtteid temaga: "Tead, sa oled nii sarnane Siiriga (*Puhalainen*)! Kui ma Siiriga intervjuu tegin, siis tegin temast ühe pildi ja las ma näitan sulle seda pilti, te olete täitsa ühte nägu ju!" Tuleb välja, et seda on varemgi neile öeldud.

Käsitöö rahustab

Aili töötas Elva Huvikoolis 1995-nda aasta augustikuust 1999-nda aasta juulikuuni käsitööringi nimega "Veimevakk" õpetajana. Ta mõtles ise huviringile nime, koostas õppekava ning otsis ise õpilased. Ka vahendite leidmine oli toona keerulisem kui võime praegu ette kujutada. Kui tänapäeval saab kasvõi toidupoest lõnga ja vardaid osta, siis toona oli defitsiit igasugune kaup. Huviringi nimeks sai "Veimevakk" meie esivanemate pärandile mõeldes – iga tütarlaps pidi enda käsitööga täitma veimevaka.

"Käsitöö algab nõelale niidi taha ajamisest," ütleb Aili ja kirjeldab, et huviringis õpitigi nii niiti nõela taha ajama kui nõöpi ette õmblema, hiljem juba kuduma ja muid töid. Ta ise õppis kuduma juba 4-aastaselt ning ka tema enda lapsed austavad väga käsitööd ning harrastavad ka ise seda. Pere ühisviibimistel laua taga on alati kellelgi vardad sõrmede vahel liikunud. Muideks, tal on endal 5 last ja 10 lapselast!

Kui küsin, kuidas ta lapsi tunnis distsiplineeris, siis ta ütleb, et seda ei pidanudki – käsitöö rahustab lapsi ja võtab pingeid maha. “Suu võib käia, aga vardad peavad ka käima!” pidi ta vahel mõnele suurema jutuga õpilasele meelde tuletama.

Kodusoojus

Ta ütleb, et aastad huvikoolis olid tegusad ja ilusad ning ta tahtis tööle minna. Talle meeldis, et toonases huvikooli majas oli ahiküte – see tuletas meelde lapsepõlve, mis möödus tal Saaremaal Sõrves. Ta nimetab end praegugi uhkusega saarlaseks või sõrulaseks, olgugi et Elvas elatud aastakümneid ja juured siingi tugevalt maa sees.

Ta meenutab, et käis vahel enne tööle minemist Valgest Baarist läbi ja tõi võiroose – need olid tema ja Siiri lemmikud. Võirooside kõrvale passis hästi kohv ja nii tegi ta ka kohvi ja kutsus sõbranna kohvitama. Võiroos maitstes küll hästi, kuid kohvi kohta esitati lõbusalt küsimus: “Mis, sa tahad mind sisse soolata või?”. Suhkruga maitseb kohv ikka paremini kui lusikatäie soolaga 😊 Selliseid lustakaid lugusid nii Siiri kui teiste töötajatega on tal terve arhiivitäis kindlasti.

Aili mälestustes on eredalt meeles ühised väljasõidud kaaskolleegidega nii Peipsi äärde kui Sangaste lossi. Lauluõpetaja Livia Kuuskvere lauluhääl olevat eriti meelipaitavalt kõlanud Sangaste lossi saalis.

Kodusoojust olid täis ka tema tunnid. Nele Frei meenutab südamlikku õpetajat: “Kõige tähtsam asi, mis ta meile väga noorte tüdrukutena kaasa andis, oli see, et sellel ajal ju kodus ega kuskil ei räägitud naiseks sirgumisest. Just tema oli see, kes valmistas meid selleks ette ja võttis meil hirmud maha. Erakordne naine, sooja ja suure südamega. Tema juurde läksin alati väga-väga hea meelega.”

Tegus perekond

Vaatan seda väikest südamlikku naisterahvast tänutundega – aitäh, et oled oma südamega tehtud töö eest huvihariduses jõudnud üles kasvatada ka enda lapsed, kes on kasvanud tegusateks täiskasvanuteks.

Tema lastest on Ave ja Mari-Liis õppinud algklasside õpetajaks. Kindlasti on siin olnud ka ema eeskuju oluline suunanäitaja. Minu enda tütar on käinud Ave juhendatavas eelkoolis ning ma võin vaid loota, et selliseid südamega õpetajaid satub veel tema (kooli)teele.

Tütar Inna-Inga on juuksur, Elva Vallavolikogu liige, aga tema suurim kirg on siiski käsitöö. Inga kuulub juba aastaid Kudujate Koopiaklubisse, mis tegeleb rahvuskäsitööga. Tütar Kertu on ajakirjanik ning elab ja töötab Saaremaal. Poeg Marek oli jalgrattur ja kulturist. Abikaasa Jüri oli legendaarne jalgrattasportitreener, spordiedendaja.

Aitäh, Aili, põneva vestluse eest ja kohtume (kui mitte varem) huvikooli 50-ndal juubelil!

Riin Pross
